
Łukasińskiego Waleriana

Dzielnice: Praga Północ

Osiedla: Nowa Praga

Atrybuty: Nazwy pamiątkowe Od polskich postaci historycznych

Rok utworzenia nazwy: 1921

Opis

Walerian Łukasiński (1786-1868) - działacz patriotyczny i niepodległościowy. Przyszedł na świat na warszawskim Starym Mieście, kształcił w rodzinnym domu. W 1807 roku ochotniczo wstąpił w szeregi armii Księstwa Warszawskiego, z którym walczył w kampaniach napoleońskich - hiszpańską (1807), austriacką (1809 - walczył m.in. w bitwie pod Raszynem) i saską (1813). już w 1811 roku związał się z lubelską lożą masońską "Wolność Odzyskana". W czasach Królestwa Polskiego awansowany został do stopnia majora i skierowany dostał do 4. Pułku Piechoty Liniiowej (tzw. Czwartaków). W 1819 roku - dokładnie w rocznicę Konstytucji 3-go Maja - w swoim mieszkaniu na ul. Przyrynek 4 założył Wolnomularstwo Narodowe, jednak część członków tej organizacji dość szybko opuściła jej szeregi. Reaktywował je dwa lata później pod nazwą Narodowe Towarzystwo Patriotyczne, a głównym celem było dążenie do odbudowy Polski w granicach przedrozbiorowych na drodze walki zbrojnej. Zebrał wokół siebie prawie 250 członków, z której większość należała wcześniej do masonerii, na swojego niepisanego zastępcę wyznaczając Seweryna Krzyżanowskiego. Policja carska dość szybko wpadła na jego trop i już 25 X 1822 roku został aresztowany i osadzony w więzieniu w klasztorze Karmelitów na Lesznie. Po trwającym dwa lata procesie został skazany na dziewięcioletni pobyt w twierdzy, co car Aleksander I złagodził do dwóch lat. Wywieziony do Zamościa wzniecił tam bunt wśród więźniów, za co został skazany na karę śmierci przez rozstrzelanie. Tu uratował go wielki książę Konstanty, zamieniając śmierć na 14 lat więzienia i publiczną chłostę a potem zakucie w kajdany i powrót do Warszawy. W czasie powstania listopadowego Rosjanie - widząc w nim niekwestionowanego przywódcę narodu - wywieźli go do twierdzy Szlisselburskiej leżącej naprzeciw Sankt Petersburga. W celi o zaostrozonym rygorze spędził resztę życia. W latach 1863-64 napisał "Pamiętnik". Spoczął na terenie twierdzy, jednak do dziś dokładne miejsce pochówku nie zostało ustalone.

Upamiętnienia:

ul. Powązkowska 14 - ścianie zachodniej kościoła pw. św. Karola Boromeusza - tablica (odsłonięcie - 14 IV 1986).

Ciekawostki

Wytyczona w 1865 jako jedna z ulic wychodzących gwiazdźście z pl. Weteranów pod nazwą Michajłowska, biegnąc za placem przez dzisiejsze tereny szpitalne. Owo przedłużenie za placem zostało zlikwidowane w 1911, a część ulicy zlikwidowano wraz z budową szpitala praskiego. Od 1875 pozostałą część ulicy zajmowały tereny wojskowe, zabudowane koszarami. W czasie wojny wszystko spłonęło, a po 1945 ulica stała się parkową aleją.

Stan obecny:

Data nadania nazwy: 1921.07.05
